

Innowacyjność znaczy sukces

Proces ustalania zasad ubiegania się o środki z nowej unijnej perspektywy finansowej 2014-2020 dobiega końca. Wiadomo już, że do polskiej gospodarki zostanie wtłoczone ponad 82,5 mld euro. Z tego, aż 20 mld ukierunkowanych będzie na różne formy wsparcia przedsiębiorstw

Bartłomiej Muzykiewicz, prezes zarządu MGDF sp.z o.o.

Poprzednia perspektywa przyzwyczaiła właścicieli firm do postrzegania dotacji inwestycyjnej jako potężnego rabatu na zakup nowoczesnych maszyn i budynków. Proces ten zmienił polskie firmy, poprawił ich wydajność, jakość i wizerunek, ale nie zbudował trwałej przewagi. Innymi słowy – każdy kto kupi podobny lub jeszcze lepszy sprzęt i zgromadzi wykwalifikowaną kadrę, będzie mógł stać się niebezpiecznym konkurentem. Lekarstwem na to jest budowanie unikalnego know-how. Niepowtarzalnej wiedzy, najlepiej zabezpieczonej patentami, dzięki której inni będą mogli nas naśladować, ale nie będą już mogli zrzucić nas z podium. Narzędziem budowania takiej przewagi są prace badawczo-rozwojowe. Firmy boją się je prowadzić, bo kojarzą się z ryzykiem i dużym prawdopodobieństwem niepowodzenia. Wiele z nich nie ma także czasu i pieniędzy. Tutaj z pomocą przychodzi środki z nowej perspektywy budżetowej, które mogą stać się potężnym narzędziem wspierania innowacji.

Czym naprawdę są dotacje?

Co dla przedsiębiorców oznacza wdrożenie nowych zasad przyznawania dotacji? W praktyce sama procedura ulegnie tylko kosmetycznym zmianom. Ma zostać uproszczona i stać się bardziej przyjazna dla przedsiębiorców. Przede wszystkim zmieni się idea, która przyświeca pozyskiwaniu dotacji. Praktyka pokazała, że środki, które do tej pory miały być przeznaczone w głównej mierze na innowację w przedsiębiorstwach, nie przyniosły spodziewanych efektów. Przedsiębiorcy kupowali proste maszyny budowlane, budowali hotele i domy weselne – a więc realizowano inwestycje, które z definicją innowacyjności miały niewiele wspólnego. Fakt ten został zauważony przez Komisję Europejską i kształt obecnego budżetu jest tego pokłosiem. Komisja wysłała jasny sygnał, że przedsiębiorcy powinni mieć świadomość istoty i celu dotacji unijnej. Przypomniała także, że z unijnego budżetu finansowane są działania, których wspólnym celem jest umocnienie UE w wymiarze gospodarczym, społecznym i obywatelskim. Jeden wspólny budżet ma służyć temu celowi lepiej niż 28 oddzielnych, a jego następstwem ma być wzrost konkurencyjności całej UE na globalnym rynku i niwelowanie różnic w rozwoju krajów i regionów. Warto przy tym pamiętać, że idea wspomagania innowacyjności nie jest samo pozyskanie dotacji, ale stworzenie długoterminnej strategii opartej na nowatorskich rozwiązaniach. Bez owej strategii może się okazać, że nasze działania, zamiast zbliżyć nas do celu, oddalają nas od niego. Jeżeli chcemy skutecznie wykorzystać potężne narzędzie jakim są środki unijne musimy: zatrzymać się na moment i dobrze określić miejsce, w którym jesteśmy; zidentyfikować nasz długookresowy cel – gdzie chcielibyśmy być za kilka miesięcy, lat; przygotować realistyczny plan działania – łącznie z jego kosztami i ryzykiem; odnaleźć wszystkie narzędzia (m.in. fundusze unijne) i znaleźć sprzymierzeńców (naukowcy, organizacje branżowe itd.). Doświadczenie pokazuje, że pozytywną stroną funduszy unijnych, oprócz oczywistego wsparcia finansowego, było często wymuszenie takiego spojrzenia z perspektywy na własną działalność.

Kluczowa będzie praktyka

Jakie narzędzia otrzymają przedsiębiorcy w perspektywie 2014-2020, by mogli stać się współtwórcami wzrostu kon-

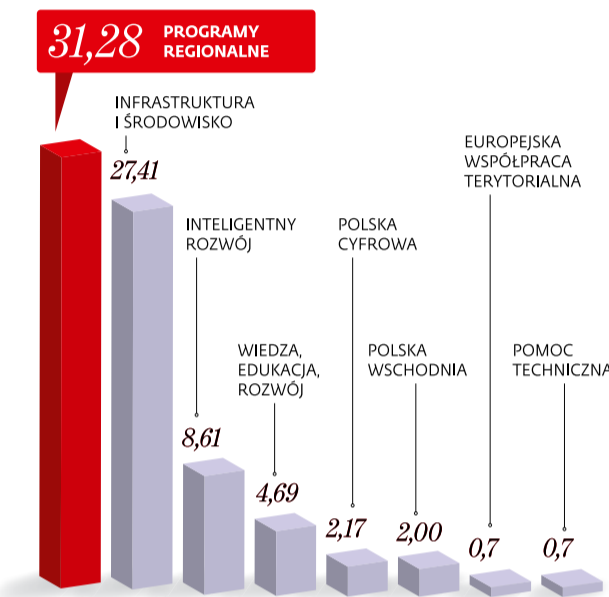
Michał Łaska, prezes zarządu CADM Automotive

W nowej perspektywie mniej znaczy więcej

Oblicze dotacji unijnych zostaje odmienione, jednak w mojej opinii wszystkie zmiany obecnego budżetu wyjdą na dobre zarówno bezpośrednim beneficjentom dotacji jak i gospodarce. Po pierwsze, Polska jest największym beneficjentem dotacji. Nasza gospodarka otrzyma 82,5 mld euro czyli prawie dwa i pół razy więcej niż Włochy (32,82 mld), które są na drugim miejscu. Jest to fakt, z którym nawet największy euroscyptyk nie może polemizować. Po drugie zmienia się mapa pomocy publicznej. Z wyjątkiem województwa mazowieckiego procentowy udział dotacji został zmniejszony. W tym jednak przypadku mniej znaczy więcej. Na podstawie doświadczeń poprzednich budżetów widzimy, że dotacje w województwach gdzie dofinansowanie było mniejsze zostały wydatkowane bardziej efektywnie. Poza tym, mniejsze dofi-

Unijne pieniądze na lata 2014-2020

PODZIAŁ BUDŻETU ZE WZGLĘDU NA PROGRAMY (mld euro, ceny bieżące)

DOTYCHCZASOWE EFEKTY DOTACJI DLA PRZEDSIĘBIORSTW

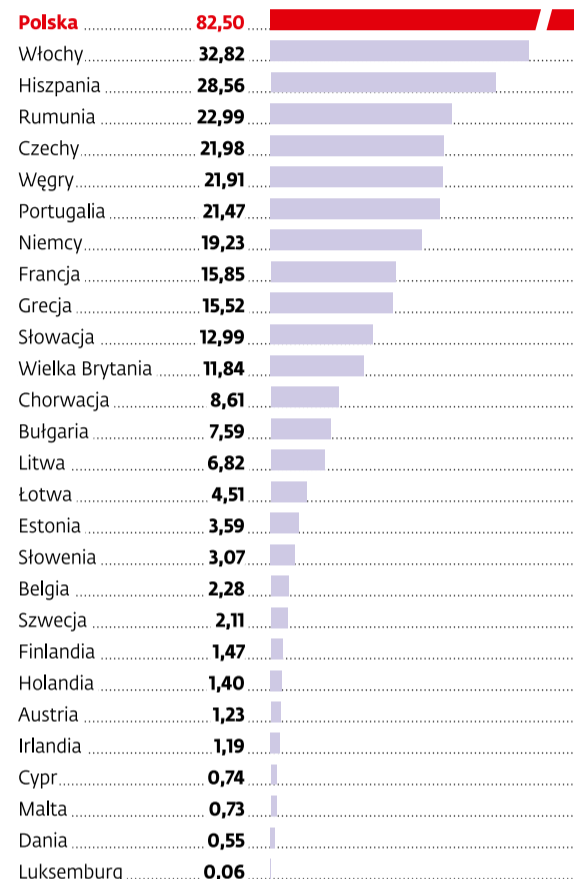
- 403 675 nowych miejsc pracy
- 30 622 wsparte przedsiębiorstwa
- 258 wspartych instytucji otoczenia biznesu
- 480 oczyszczalni ścieków
- 681 inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii

Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl

kurencyjności gospodarki europejskiej? Poza szesnastoma Regionalnymi Programami Operacyjnymi, z których firmy będą mogły dofinansowywać mniejsze inwestycje (według projektu do 10 mln zł) system wsparcia składa się z siedmiu ogólnokrajowych „tematycznych” Programów Operacyjnych, z których trzy są szczególnie interesujące dla przedsiębiorstw. Najwięcej środków przeznaczono na Program Infrastruktura i Środowisko (27,5 mld euro), którego priorytetem jest gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, rozwój infrastruktury technicznej kraju i bezpieczeństwo energetyczne. Drugim co do wielkości środków jest Program Inteligentny Rozwój (8,6 mld euro) – nowy program wspierania innowacji. Trzeci z kolei, Program Polska Wschodnia (2 mld euro) jest ponadregionalnym programem mającym na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu poprzez wsparcie innowacyjności i rozwoju badań oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej. W praktyce jednak bez względu na to z którego programu przyjdzie nam korzystać, priorytetem będą innowacje oraz działalność badawczo-rozwojo-

finansowanie może otrzymać większa ilość firm, co z makroekonomicznego punktu widzenia jest bardziej korzystne. W znacznie większym stopniu niż w perspektywie 2007-2013 pojawią się, obok dotacji przyznawanych z funduszy unijnych, także pożyczki i kredyty, tj. instrumenty zwrotne. Taki rodzaj dofinansowania będzie miał zastosowanie w prostych inwestycjach dla MSP. Dzięki temu inwestycje nie wnoszące wiele dla rozwoju gospodarki UE nie będą odbierały środków inwestycjom naprawdę innowacyjnym, czy mającym na celu ochronę środowiska. Ponadto podatek VAT w projektach dofinansowanych z Funduszy UE będzie kosztem kwalifikowanym, co oznacza utrzymanie możliwości jego refundacji. Najważniejszą zmianą w stosunku do poprzedniego budżetu jeżeli chodzi o dotacje dla przedsiębiorców będzie jednak położenie nacisku na działalność badawczo-rozwojową firm i innowacje w takim zakresie, który na poważnie pozwoli polskim firmom konkurować na rynku międzynarodowym. Ze wszech miar zasadne jest, by przeciętne MSP zamiast koncentrować się na dofinansowaniu kolejnej koparki, zainteresowało się wytworzeniem nowej jakości – unikalnych rozwiązań, które pozwolą wzmocnić konkurencyjność przedsiębiorstw a co za tym idzie całej gospodarki UE. Bo po to właśnie dotacje unijne zostały wymyślone.

PODZIAŁ DOTACJI ZE WZGLĘDU NA KRAJE (mld euro, ceny bieżące)

wa. Inne inwestycje będą finansowane za pośrednictwem instrumentów zwrotnych (czytaj kredytów).

Podczas planowania inwestycji przedsiębiorstwa myślące o dotacjach powinny brać więc pod uwagę cele, które zakłada najbardziej ukierunkowany na przedsiębiorstwo program ogólnokrajowy – Innowacyjny Rozwój. Jego priorytety to:

- Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe.
 - Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.
 - Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw.
 - Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego.
- Rozwój swojej firmy należy planować w oparciu o to, jakie przykładowe rodzaje projektów będą mogły być dofinansowywane. Takie modele mogą nakierować nas na ścieżkę rozwoju naszego przedsiębiorstwa, której dotychczas nie braliśmy pod uwagę. W najbliższych latach będą to projekty takie jak:
- Programy B+R prowadzone przez konsorcja naukowo-przemysłowe.
 - Programy B+R przedsiębiorstw – od początkowej fazy badań aż do etapu, kiedy nowe rozwiązanie będzie można skomercjalizować w postaci produktu, usługi, technologii czy procesu. Reasumując – rozwoju naszej firmy nie powinniśmy opierać wyłącznie na nowych inwestycjach rozumianych jako nabycie środków trwałych czy rozbudowa budynków. Takie myślenie jest krótkowzroczne, choć dla większości przedsiębiorców wydaje się naturalne. Dążenie wyłącznie do produkcji czy sprzedaży coraz większej ilości produktów czy usług, bez ich jednoczesnego udoskonalania prowadzi jedynie do końcowej porażki z większymi globalnymi lub regionalnymi konkurentami, wyposażonymi w lepsze narzędzia operacyjne. Tylko działania mające na celu wykreowanie unikalnego produktu, zabezpieczonego odpowiednimi prawami własności przemysłowej, takiego który wytwarzać możemy jedynie my, może nas od tego uchronić. Obecny budżet skonstruowany jest w taki sposób, by dofinansowywać wszystkie etapy wdrażania innowacji, a jego hasłem przewodnim jest wsparcie projektów od pomysłu do rynku. Już za kilka miesięcy uruchomiony zostaną dwa uniwersalne narzędzia rozwoju – Programy badawcze (między innymi POIR działanie 1.1 i Demonstrator) w NCBR oraz Kredyt Technologiczny w Banku Gospodarstwa Krajowego – wdrażający innowacje w życie.